

Structureel € 1,7 miljard voor de jeugdzorg, voorwaarde voor kabinetsdeelname

De jeugdzorg is het kind van de rekening van de decentralisaties. Niet omdat gemeenten de jeugdzorg niet goed geregeld hebben, maar omdat het tekort jaarlijks € 1,7 miljard is.

In 2015 is de nieuwe Jeugdwet ingevoerd en de jeugdzorg gedecentraliseerd. Demedicaliseren, ontzorgen en normaliseren zijn sindsdien de belangrijke doelen, waarbij de nadruk op vroegsignalering en preventie ligt. Voor de gedecentraliseerde hulpverlening werden de uitgangspunten: integraal en uitgaande van 1 gezin, 1 plan en 1 regisseur met meer ruimte voor professionals. Deze integrale aanpak en vereenvoudiging van de toegang helpen bij het voorkomen van nieuwe ernstige incidenten. Wij geloven daarin.

Teleurstelling op teleurstelling

De decentralisatie ging gepaard met een generieke korting van 22%. Het idee was dat reparatie, indien noodzakelijk, mogelijk zou zijn als de crisis weer voorbij zou zijn.

Maar dat laatste is niet gebeurd. Al vanaf 2017 is onomstotelijk met harde cijfers aangetoond dat gemeenten geld tekort komen op de jeugdzorg. Een kant van het verhaal is dat meer jongeren gebruik maken van jeugdzorg en de zorg langduriger is, omdat de problematiek complexer is geworden. De andere kant is dat gemeenten er in zijn geslaagd werk te maken van vroegsignalering. Kinderen worden bijvoorbeeld via de wijkteams en de praktijkondersteuners in de huisartsenpraktijken eerder bereikt. Precies zoals de bedoeling van de Jeugdwet was dus.

Bij het aantreden van Rutte III was de hoop gevestigd op minister De Jonge. Als oud-wethouder was hij immers volledig op de hoogte van de tekorten. Helaas volgde bittere teleurstelling. Onderzoek op onderzoek, project na project, maar nog steeds geen enkel soelaas voor een structurele oplossing voor het tekort. Er zijn onderzoeken geweest over tariefstelling (kun je nog verder afknijpen), over de organisatie (kan het eenvoudiger), en talloze benchmarks. Gemaakte afspraken zijn niet nagekomen omdat de minister van financiën deze heeft geblokkeerd.

Het belang van het kind staat niet centraal

De Kinderombudsman heeft zich ook uitgesproken over de jeugdzorg. Haar conclusie: niet het belang van het kind staat voorop, maar de belangen van instituties. Dezelfde instituties die voortdurend dreigen om te vallen door gebrek aan geld. Op meer fronten valt er nog veel te verbeteren. Nederland is koploper uithuisplaatsingen en in de gesloten jeugdzorg wordt isolatie nog steeds toegepast ondanks de afspraken hierover. Dit gebeurt vaak letterlijk uit armoede, omdat er geen geld is voor genoeg gekwalificeerde medewerkers.

Het kind dreigt hier het kind van de rekening te worden. De beoogde transitie van de jeugdzorg blijft achter, omdat iedereen alleen bezig is met overleven. En misschien ook omdat de verwachtingen over toename van eigen kracht en zelfredzaamheid te hoog zijn geweest en het niet realistisch is om te veronderstellen, dat dit in vijf jaar kan worden bereikt.¹

---

¹ Zie <https://www.scp.nl/publicaties/publicaties/2020/11/16/sociaal-domein-op-koers>

Structureel € 1,7 miljard tekort

Eind december volgde het onderzoek 'Stelsel in groei'² van AEF. Het Rijk en de gemeenten hadden afgesproken dat dit rapport als basis zou dienen voor de nieuwe afspraken met het Rijk en dat het in haar conclusies bindend zou zijn. Over de totale tekorten liet AEF aan duidelijkheid niets te wensen over. De conclusie is dat gemeenten structureel € 1,7 miljard tekort komen op alleen de jeugdzorg. Structureel.

Een tekort dat niet op te lossen is binnen de jeugdzorg, maar waar de wachtlijsten per dag wel langer worden. Om dit tekort te dekken moet elke gemeente andere keuzes maken met als gevolg, dat veel gemeentelijke voorzieningen dicht gaan. De tekorten zijn niet meer te dragen voor gemeenten, maar nog steeds komt het Rijk niet in beweging. Daarom gaat de VNG nu arbitrage tussen de gemeenten en de Rijksoverheid aanvragen.

Dat is zeker met een blik op de nabije toekomst extra urgent. Door de coronacrisis zal het aantal mensen, dat zorg vraagt (jeugdzorg of Wmo), en het aantal mensen, dat een beroep doet op inkomensondersteuning en re-integratie toenemen. De ernst van de problematiek achter de voordeur in combinatie met verlies van banen en slechte vooruitzichten is een explosieve cocktail voor mensen en voor gemeenten. De tekorten zullen door deze groeiende zorgvraag nog verder zullen oplopen.

Kabinetsdeelname

Wij willen daarom dat de bekostiging en de uitvoering van de Jeugdwet onderdeel wordt voor de onderhandelingen voor een nieuw kabinet met als eis aan deelname:

- € 1,7 miljard structureel meer budget voor de jeugdzorg
- Einde aan de marktwerking in de jeugdzorg
- Bereikbaarheid van jeugdzorg voor iedereen
- Wegwerken van wachtlijsten en opheffen van budgetplafonds
- Rekening houden met en middelen voor de transitiekosten
- Geen invoering van een eigen bijdrage in de jeugdzorg

Geen eigen bijdrage in jeugdzorg

Over een eigen bijdrage in de jeugdzorg willen we u nog het volgende meegeven: in het rapport 'Stelsel in groei' wordt dit als een oplossing aangedragen voor het tekort. Alleen is een eigen bijdrage voor de jeugdzorg niet in het belang van het kind. Het werpt een nieuwe drempel op die kinderen zelf niet kunnen nemen, ook niet als die inkomensafhankelijk zou zijn.

En neem vooral de Kinderombudsman Kalverboer serieus: stel de belangen van het kind centraal en voorkom dat onze kinderen het kind van de rekening blijven.

---

² Zie <https://www.aef.nl/storage/images/Stelsel-in-groei-een-onderzoek-naar-financi%C3%ABle-tekorten-in-de-jeugdzorg.pdf>